

Van een visie op bouwen naar bouwen met een visie

Het Noorderpoort: de terugkeer van bewegen en sportonderwijs in het mbo

Als een gymzaal wordt gebouwd, komt de docent die ervan gebruik gaat maken vaak pas in beeld als gesproken wordt over de inrichting. Uiteraard is dat veel te laat. Op het Noorderpoort gaat dat anders. Nog voor de tekeningen zijn gemaakt is de docent LO al betrokken bij de vormgeving van het nog te bouwen pand. Een voorbeeldverhaal voor alle collega's die in de toekomst met nieuwbouw te maken krijgen.

Door: John van Apeldoorn

In 1996 werd, bij de invoering van de Wet Educatie en Beroeps- onderwijs (WEB), het geven van bewegings- en sportlessen niet langer verplicht gesteld op het mbo. Gevolg hiervan was dat het op veel scholen verdween uit het lesprogramma. Gymzalen werden omgetoverd tot kantine of gebruikt als klaslokaal of practicum- ruimte. Twaalf jaar later, in 2008 heeft de MBO Raad, de belangen- organisatie van het mbo, vastgesteld dat bewegen en sport weer terug op de agenda moet: in 2012 moet 5% van de lestijd bestaan uit bewegings- en sportonderwijs. Het Noorderpoort onderschrijft deze landelijke doelstelling en zet zich met hart en ziel in om dit doel te halen.

NoorderSport

Om de doelstelling van 5% bewegingsonderwijs te kunnen realiseren, riep het Noorderpoort het project NoorderSport in het leven. Scholen kunnen hier terecht voor advies over sport, bewegingslessen en leefstijlen. En vooral met vragen over de inrichting van de toekomstige (nog te bouwen) sportaccommodaties. Want alle 22 scholen van het Noorderpoort vragen om een eigen, specifieke accommodatie, passend bij hun branche.

Projectleider NoorderSport John van Apeldoorn: "De school voor Zeevaart bijvoorbeeld, heeft heel andere wensen dan een school voor administratieve opleidingen. Denk aan een zwembad om te oefenen met diepzeeduiken. Terwijl er vanuit de scholen die opleiden voor administratieve, vaak zittende, beroepen veel meer vraag is naar leefstijladvies, hoe ga je om met roken, eten, bewegen. NoorderSport denkt daarin met hen mee."

in om alle 1800 medewerkers van het Noorderpoort enthousiast te maken voor sport en beweging. Werknemers kunnen gratis meedoen aan de 4mijl van Groningen, een jaarlijks terugkerend hardloopevenement. Dit jaar deed een team van medewerkers mee aan de Tour for Life, een sponsorfietsstocht voor Artsen zonder Grenzen van Italië naar Limburg. Met Fit for Business, een totaalconcept voor organisaties om de gezondheid en vitaliteit van hun werknemers te verbeteren, stimuleert NoorderSport medewerkers om in beweging te komen op of in de omgeving van hun werkplek. Daarnaast heeft NoorderSport afspraken gemaakt met regionale sportpartners over aantrekkelijke kortingen op de contributie- en toegangsprijzen van zwembaden, ijsbanen en fitnessclubs.

Traditionele gymzalen

De wens van het Noorderpoort om sport weer terug te brengen in het curriculum, brengt uiteraard de vraag naar boven hoe dat onderwijs wordt vormgegeven. Maar belangrijker nog is de vraag, waar? De oude, nu als kantine dienstdoende gymzalen weer nieuw leven inblazen, lijkt een makkelijke oplossing. Maar zo simpel is het niet. John van Apeldoorn: "Wat vraagt het onderwijs van de toekomst aan deze sportaccommodaties? We denken dan niet alleen aan de traditionele sporten als basketbal, korfbal en turnen. Een paar lijnen op de vloer, een klimrek, wat turntoestellen. Maar het gaat vooral om de sporten van deze tijd. Waveboarden bijvoorbeeld, als je dat als school wilt aanbieden, op wat voor soort vloer kan dat het best? Of het geven van zumba-lessen, wat heb je daarvoor nodig? Ik kan me ook goed voorstellen dat er in een sportruimte beeldschermen komen te hangen, om te kunnen Wii-en. Kortom, sportaccommodaties moeten voldoen aan de eisen van deze tijd en die van de toekomst."

Olympisch Plan 2028

Het Noorderpoort is in 2009 een samenwerking aangegaan met ICS adviseurs uit Zwolle - specialisten in het leggen van verbindingen tussen gebied, gebouw en gebruiker - om te inventariseren hoe het Noorderpoort het toekomstige sportonderwijs zo goed mogelijk kan inpassen in haar nieuwe huisvestingsplannen. Het Olympisch Plan 2028 diende hiervoor als uitgangspunt. Met dit plan heeft de

Het Noorderpoort is het grootste regionale opleidingscentrum (ROC) van Noord-Nederland. Met ruim 1.800 medewerkers en met 22 scholen op 40 locaties in de provincie Groningen en in Noord-Drenthe, levert het Noorderpoort onderwijs aan ruim 20.000 leerlingen en studenten per jaar. Elke vier jaar levert het Noorderpoort ongeveer 16.000 arbeidskrachten, bijna 4% van de regionale beroepsbevolking. Jaarlijks betreden gemiddeld 4.300 bij het Noorderpoort opgeleide mbo'ers de regionale arbeidsmarkt. Dat is 45% van het totale aantal mbo-geplomeerden in de regio.

overheid zich gecommitteerd aan het doel dat Nederland in 2016 een sportvriendelijk land is. Een land met een bevolking die lichamelijk actief wil zijn, met accommodaties die voldoende mogelijkheden bieden en met aan de basis sterke sportverenigingen. Nederland moet volgens dit plan een land worden waar iedereen aan sport en beweging 'doet', waar iedereen sport 'volgt' en steeds 'denkt' in mogelijkheden van sport. John van Apeldoorn: "Stel dat de Olympische Spelen van 2028 gehouden worden in Nederland, dan moet je als land kunnen laten zien dat er echt een sportcultuur heerst. Dat bewegen en sport dan automatisch weer terugkomt als serieus 'vak' op school, is daarvan een logisch gevolg."

Intern netwerk

Om als Noorderpoort het sportonderwijs weer terug op de agenda te krijgen, zonder leraren lichamelijke opvoeding - die hebben het mbo ondertussen verlaten of een andere functie gekregen - was de eerste stap het maken van een inventarisatie van sportieve Noorderpoort-medewerkers die zich hiervoor willen inzetten. John van Apeldoorn: "Zo is er een intern netwerk ontstaan, Noorderpoort- breed, van sportliefhebbers die elkaar op de hoogte houden van nieuwtjes en initiatieven op sportgebied. Iedere school heeft zijn eigen contactpersoon en ze helpen elkaar bij het uitvoeren van sportactiviteiten. Als de school voor zakelijke dienstverlening bijvoorbeeld graag een keer wil roeien, dan levert de school voor logistiek leerlingen om dit te faciliteren. Het is een vruchtbare samenwerking."

Visie op bouwen

NoorderSport helpt de 22 scholen van het Noorderpoort bij de ontwikkeling van een visie op bewegen en sport, passend bij de branche waartoe ze opleiden, aan de hand van thema's die kenmerkend zijn voor een beweegcultuur. Hierin geven de scholen ook aan wat hun eisen en wensen zijn voor de toekomstige sportaccommodatie. Wat betekent voor de verschillende scholen: modern, innovatief, multifunctioneel, passend in de sociale omgeving en geschikt voor diverse doelgroepen? Voordat er werkelijk een bal gegooid wordt, zijn er al vele woorden en beelden uitgewisseld.

Vanuit het meerjaren vastgoedplan is gereserveerd voor investe-

ring in bewegen en sport. Voordat werkelijk tot een ontwerp van een gebouw en dus het vrijgeven de benodigde financiën wordt overgegaan zijn diverse fases doorlopen. Via visie, analyse, concept plan van eisen en definitief plan van eisen kan een architect aan het werk voor een ontwerp. Na elke fase wordt met alle betrokkenen gekeken naar de volgende fase, zodat de gebruikers elk moment echt betrokken zijn. Door steeds gezamenlijk over te stappen naar de volgende fase wordt benadrukt dat het een gebouw voor de sportgebruikers wordt.

Multifunctionele sportcentra

Binnenkort start het Noorderpoort, in samenwerking met de gemeente Stadskanaal, het Huis voor de Sport Groningen en diverse lokale sportverenigingen, werkelijk met de bouw van de nieuwe school voor zakelijke dienstverlening in Stadskanaal. Deze wordt gebouwd op het terrein van een al bestaand sportpark, waardoor alle sportfaciliteiten direct binnen handbereik zijn.

Voor het vakcollege van het vmbo en de beroepsopleidingen van het mbo is in een vroeg stadium meegedacht over deze plek. Was het oorspronkelijke plan een school naast het sportpark, door de inbreng van de gebruikers (onderwijs en sportclubs) is nu samen met de gemeente gekozen voor een accommodatie midden op het sportpark. De Europese aanbesteding voor de keuze van een architect die het ontwerp op basis van de definitieve eisen mag gaan tekenen wordt nu verwerkt.

Bij de Euroborg, het voetbalstadion van FC Groningen, zijn er vergevorderde plannen voor de bouw van een multifunctioneel sportcentrum. De gemeente Groningen als welwillende partner analyseert nu het bestemmingsplan en onderzoekt de mogelijke wijzigingsprocedures.

Dit sportcentrum zal voldoen aan de vraag van de Noorderpoort-scholen in het zuiden van de stad Groningen: een innovatieve, transparante, ontmoetingsplek voor bewegen en sportactiviteiten, met een binnen- en buitengebied.

De uitdaging is om meerwaarde te vinden in de concentratie van opleidingen door de nabijheid van kennis. Samenwerking met andere opleiders maakt zo veel kennis beschikbaar.

In het sportcentrum worden opleidingen verzorgd voor Veiligheid en Vakmanschap (defensietrajecten 300 deelnemers), Lucia Mart-has (dansacademie 150 deelnemers), Cruyff College (mbo voor

talentvolle topsporters 75 deelnemers (Leisure, Sport en Wellness(400 deelnemers).

Op dit moment is hiervoor per week 60 uur sporthal, 100 uur gymzaal, 300 uur danszaal, 80 uur fitness, achttien uur outdoor en sportvelden in gebruik. Hierbij opgeteld de toekomstige vraag naar accommodatie voor bewegen en sport voor de overige 6000 mbo- deelnemers. Al met al een investering van tientallen miljoenen euro's.

John van Apeldoorn: "Dit multifunctionele sportcentrum biedt straks bewegings- en sportmogelijkheden voor leerlingen, cursisten en medewerkers van het Noorderpoort, maar ook voor sportverenigingen en buurtbewoners. Het wordt een sociale, sportieve omgeving waar iedereen graag naar toe gaat. En omdat het letterlijk een transparant gebouw wordt, opgetrokken uit veel glas, laten we zien dat het 'open' staat voor iedereen. Want zien sporten, doet sporten!". Nieuwe allianties voor ondersteuning op medisch gebied, ontwikkeling van kennis over de begeleiding van individu

en team, nieuwe arrangementen voor sociale innovatie, kennisontwikkeling voor healthy ageing, andere vormen van samenwerken tussen sportvereniging, bedrijfsleven en onderwijs, bewijzen straks "Er gaat niets boven Groningen". Het wordt een sociale, sportieve omgeving waar iedereen graag naar toe gaat. En omdat het letterlijk een transparant gebouw wordt, opgetrokken uit veel glas, laten we zien dat het 'open' staat voor iedereen. Want zien sporten, doet sporten!".

Foto's: Noorderpoort

Correspondentie:

ja.vanapeldoorn@noorderpoort.nl

► COLUMN

Overwerkt?

Ik zit achter mijn bureau en ben wanhopig bezig een stuk te schrijven voor de schoolkrant. Ja, we moeten toch kenbaar maken wat voor leuke zaken in het bewegingsonderwijs bij ons op school aan bod komen. Maar het wil niet vlotten. Je kunt niet vertellen dat Marietje nu eindelijk een handstandoverslag kan springen met de trampoline en de kast. Dat ligt nogal privacygevoelig. Dan weet iedere lezer dat Marietje daar moeite mee had en dat vindt ze niet fijn. Over privacy gesproken. Ik moest laatst door de jongenskleedkamer om naar de andere zaal te komen. Zo zit dat bij ons. Ik kan daar niet zomaar binnenlopen. Stel je voor dat er nog iemand in zijn onderbroek staat (meestal een Bjorn Borg, maar dat zie ik ook wel als ze hun kleren aan hebben). Dat is ook weer zoiets. Ik erger me soms dood aan al die lage broeken, losse veters en korte truitjes en blouses bij de meiden. Maar goed ik moest door de kleedkamer en had daar een goede afspraak over gemaakt.

Na vijf minuten omkleedtijd, zou ik een roffel op de deur geven en mijn komst aankondigen. Wie dan nog niet proper (mooi woord is dat toch) gekleed was, kon in de doucheruimte gaan staan.

Dus ik die roffel op de deur plaatsen, ze nog even de tijd gunnen zich te verstoppen en dan naar binnen. Begint me daar een jongen te gillen als een meisje dat het zo niet kon! Hij had niet eens de tijd zich fatsoenlijk om te kleden, vond hij. Daar zou ik nog wel van horen. Ja zo kan het tegenwoordig gaan. Zonder er verder aandacht aan te besteden, ben ik doorgelopen. Toch moest ik tijdens het lesgeven er steeds weer aan denken. Heb er zelfs over gedroomd. Alle jongens in de klassen kwamen de zaal binnen in hun ondergoed. De meisjes leken het heel normaal te vinden, maar als ik naar de jongens keek, kreeg ik een sneer. Zo van of ik het wel goed kon zien, want mijn ogen rolden zowat uit hun kassen, maakten ze ervan. Badend in het zweet werd ik wakker, blij dat het maar een droom was. Dat gebeurt me de laatste tijd wel vaker, dat zweten dus. Zo van het ene op het andere moment krijg ik dan zo'n opvlieger. Tja, het lijkt wel op de overgang. Maar daar ben ik veel te jong voor. Mijn moeder en mijn zussen kwamen er heel laat in en hadden er weinig last van. Helaas vliegen ze mij behoorlijk aan, die opvliegers bedoel ik.

Tijdens de vergadering toch maar weer even bespreken hoe dat nu verder moet met leerlingen die bijdehand zijn. Daar moet iets over af te spreken zijn. Tja, maar wat weet een docent van bijvoorbeeld geschiedenis nu van dit soort zaken, die hoeft niet door een kleedkamer te lopen en leerlingen aan te raken.

Nu begin ik wat te ruiken, een aanbrandende lucht uit de keuken. Oh nee toch, de lasagna staat te lang in de oven. Ik heb het ook zo vreselijk druk dat ik helemaal vergeten ben dat ik lasagna in de oven heb gezet. Dat wordt straks wat. Ik zie de gezichten van mijn huisgenoten al voor me. Misschien, als ik de ovenkant kan weghalen, is het misschien nog te eten. Net als ik naar de keuken loop, gaat de telefoon. Ik sta in dubio wat te doen, de stank of het geluid. Ik ga voor de stank. Terwijl ik me omdraai om naar de keuken te lopen struikel ik en kom te vallen. In mijn onderbewustzijn hoor ik nog steeds de telefoon. Dan voel ik een zwaar gewicht op me drukken. Als ik mijn ogen open ligt mijn partner dwars over me heen en reikt met de hand naar de wekker. Dan besef ik waar ik me bevind en realiseer me dat ik het echt te druk heb...

Mery Graal